

Kéretlenül küldött
cikkeket csak ak-
kor küldünk vissza,
ha helyeget
mellékelnek. Kéz-
iratokat hat hét-
nél tovább nem
őrizzünk.

Szerkesztőség:
VII., Befejele-
s utca 47.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Cikkeket csak a
szerző engedelmé-
vel, lapunk egyéb
tartalmát A. Nő és
a társadalom meg-
nevezése mellett
szabad átvenni.

Kiadóhivatal:
Andrássy út 53.
Telefon 80-75.

TARTALOM: Csontos István: A szép-nem ügyvédje az asszonyi becsét sértegető vád-okok ellen. – Hermanné-Ludvig Blanka: Szemérem és álszemérem. – Gémessy Aranka: Angol események. – Glosszák. – Dr. Engel Zsigmond: A magyar állam és a természetes apák. – Kereskedelmi leányiskolák. – Szemle – Irodalom. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselek Orsz. Egye-
sületének hivatalos közleményei.

Az angol alsóház július 12-én 299 szava-
zattal 190 ellenében, tehát 109 szótöbbséggel
második olvasásban is elfogadta a nők választó-
jogára vonatkozó törvényjavaslatot. A javaslat
további sorsa attól függ, a kormány ad-e időt
a bizottságnak a harmadik olvasás előkészíté-
sére szolgáló tárgyalásra. A magyar sajtó kivétel
nélkül téves és megtévesztő hírt adott közre,
amikor a javaslat megbukását hirdette. As-
quith máig sem nyilatkozott, úgy hogy a
javaslat sorsa még kétséges. A suffragistek
parlamenten belül és azon kívül mindent meg-
tesznek az irányban, hogy a javaslat az idei
őszi ülésben törvényerőre emelkedjék.

SZÉP-NEM ÜGYVÉDJE

AZ ASSZONYI BECSET SÉRTEGETŐ VÁD-OKOK
ELLEN.

Írta: CSONTOS ISTVÁN, Kassán, 1829-ben.

(A régi magyar feminista irodalom egyik
legpompásabb terméke az 1830-ban. Fenti cím
alatt Kassán Werfer Károly költségén és
betűivel nyomtatott) könyv. Ósdi stílusától
elteltek, ízig-vérig modern, mai írónknak
asszonyokról szóló Írásainál mindenesetre sok-
kal modernebb. A könyv „foglatja” első
részében „Az Asszonyi-nem' régibb és mos-
tani állapotjáról” mond el három szakaszra
osztottan okos, világosan látott, a férfiakat sok-
szor satírikusan beállító dolgokat. „Az Ass-
zonyi-nem tulajdonságairól és szükségese vol-
táról”, „Az Asszonyi-nem elnyomtatásáról”
és „Az Asszonyi-nem' mostani neveltetéséről
és élet-nem' módjáról” című szakaszok közül
alább közöljük a másodikat. A könyv máso-

dik része „A' Férjfiak' Vád-okai az Asszonyok
ellen” cím alatt kilenc „Vád-okot” tárgyal.
Oly elmés és találó, mindent megértő cáfolat-
okkal száll szembe a „Vád-okok” ellen, hogy
valósággal visszasírhatnék „a régi, jó időket”,
amikor a magyar írók, a magyar férfiak így
tudtak igazságot tenni az asszonyi nemnek.

Ez az írás is, mint a nőről szóló minden
rég irodalmi dokumentum egy örökké újnak
tartott jajsztót helyez nevetéséges világításba.
Minden idők férfiái ugyanis minden időben
azt akarják elhithetni, hogy az ő koruk asszo-
nyai, a züllöttség, a nőietlenedés, a kötelesség-
megtagadás lejtőjére léptek, hogy „a régi
asszony” mesés tulajdonságaitól éppen ezek
rugaskodtak el, isten és a férfiak nagy bána-
tára. És a régi írások mind ugyanezt a panaszt
és sóhajtást lehelik ki. Végre is rá kellett jön-
nünk a férfiak turpisságára: most már tudjuk,
hogy egy sohasem létezett asszony ideálját
azért csillogtatják szemünk előtt, hogy annak
utánzására pazarolt jámbor próbálkozásaink
energiáját elvonják attól az asszonyi ideáltól,
amely minden asszony-nemzedékben önállóan
fejlődött ki.

Nemcsak a feminista irodalom gazdagítá-
sát, hanem a nemek ősi harca mélységének
megismerését szolgálná Csontos István köny-
vének új kiadás útján való forgalomba hozata-
la. Minthogy erre azonban ezidőszertint nin-
csen módunk, legalább a legérdekesebb fejeze-
teit fogjuk közölni. Szerk.

Az asszonyi-nem' elnyomtatásáról.

Mind a' mellett hogy az asszonyi nemben
a' gondolkodó, okoskodó, megfontoló 's ítélő
tehetség, a. jó és rossz, a' szép és rút, a'
hasznos és káros, az igaz és nem igaz, az illő
és illetlen dolgokat megkülönböztető, 's azok

közül az érzésekkel megegyezőbbeket kiválasztani tudó szabad akarat, és a' szüntelen többre 's nagyobbra törekedő nemes lélek a' férfiakkal egyenlő mértékben meg van: azért az asszonyi-nem a' társasági életben majd épen csak annyi mint a' számvetésben a cifra vagy semmi, melly magában mind addig míg csak valamelly jelentő szám után nem ragasztatik tellyességgel semmit sem teszem így a' leányok csak épen akkor juthatnak a társaság száma közé, és csak úgy jelenthetnek valamit; midőn egy vagy más férjfiival egybeköttenek, 's férjeiknél fogva embernékké vagy polgárnékké lesznek. Még pedig akkor is nem a' köztársaság' hanem csak házi társaság száma közzé vétetnek fel, mely alkalommal ők, a' férjfiak' vas pennájukkal írott és a' képzelt illendőség' szép színe alatt a' házassági álhatalos szeretetet és tiszta barátságot eszközlő kemény törvényeknek annyira alávettenek; hogy az egy gondolon kívül mellyel a' lelki világban csak ábrándozva és képzelődve foglalatoskodhatnak, férjeik' hírok, tudtok, és engedelmeik nélkül egy átaljába semmit sem követhetnek-el a, nélkül hogy rossz asszonyoknak ne tartatassanak.

Az asszonyoknak illy szoros leköteltetésök pedig inkább onnét vette eredetét; mivel a közönségessé lett balvélekedés szerént azt tartják felölök a' férjfiak; hogy ők csak hosszú hajjal és rövid értelemmel bírván a' jó és hasznos dolgoknak okosan kivételére tehetetlenek és alkalmatlanok; a' nálfogva nékiek szüntelen gyermeki függésben kell tartatniuk. Ugyan azért a' mi csak a' férjfiaknak illő és szabados: az asszonyoknak illetlen és kárhuzatos. – A' férjfiakban a, tudományosság, okoskodás, könyvek' olvasása dicséretes és mulhatatlanul szükséges: az asszonyokban szükségtelen és kárhuzatos; sőt némellyek a' sütés, főzés, varrás, fonás, és ruházatjuk' készítésbeli tehetségökön még túl is lépnek, veszedelmes is. – A' férjfiak idegen személyek látogatására szabadon mehetnek, s' vélek magánosán is társalkodhatnak: de az asszonyoknak idegeny férjfiakkal csak szóba állni is gyanús; valakit magánosán meglátogatni pedig gyalázatos véték. – A' férjfiaknak a' széltire szabadonjárás, kelés, 's egész éjjeleket is mulató házakban eltöltés, nem illetlen és szabad: az asszonyoknak csak jó barátnéjokat meglátogatni is, dologtalanság és kószálás. – A' férjfiaknak Fáró, Viszt, Biliárd s' egyéb játékokon százzakat elveszíteni, legénység 's férjfi multság: az asszonyoknak egy tíz-tizenkét forintos kalap vagy ruha vétel, vesztegetés s' pazérlás. – Midőn a' férjfiak gazdáik kötelességeiknek gyakori elmulasztásánál fogva úgy ki hagyják élés kamoráikat üresedni, hogy a' küszöbön belépett szükség miatt nincs mihez nyúlni: az

asszonyok okai; mivel nem tudnak a' vagyonnal úgy bánni, hogy a' mi volt élne fogyjon. Ha az asszonyok magokat csinosan tartják, 's rendszerént tiszta öltözetben vágyanak: csak idegen férjfiak kedvökért öltözködnek; ha pedig magokat könnyeden hagyják, 's ruhájoknak rajtok állásával keveset gondolván, leginkább csak házi foglalatosságokkal szorgalmatoskodnak: akkor lomhák, tisztátalanok 's férjeikkel magokat megútáltatják. – Ha az asszonyok legkézzelfoghatóbb igazságot mondanak is: a' férjfiak' ellenkező állításaiknál fogva nints jussok, hogy igaznak tartásák. – Ha az asszonyok egy vagy más házi állapotjokat érdeklő dolgaikban olly hasznos találmányokat közölnek férjeikkel, mellyeknek végrehajtásoknál fogva szembetűnő előmenetelt tehetnének; a' férjfiaknak nagyobb része épen csak azért sem fogadja-el hogy asszony találmány, 's némellyek készebbek inkább hátramaradást szenvedni; hogy sem asszonyaiknak valamelly dologhoz értésöknél fogva feltalált hasznos mód jókat munkába venni kívánják. – Ha a' férjfiak házi foglalatosságokban, gazdaságot vagy hivatali viselésekben holmi gyakori vadászát vagy egyéb multságok miatt napokat 's néha heteket is elvesztegetnek; 's a' szegény asszonyok tartván a' kötelességek' gyakori elmulasztgatásának rossz következtétől; megszólítják és kéri férjeiket hogy hagynának fel a' becsületöket vesztő, haszontalan, korhely foglalatosságokkal: ilyenkor az asszonyoknak csókot érdemlő kérésök és jóra intésök többnyire durva feleletekkel, káromító motskokkal, sokaktól pedig fenyegetőző köszönetekkel szoktak megjutalmaztatni; a' szerént és a' hoz képest a' mint férjeiknek erkölcsi tulajdonságjok magokkal hozzák. Mert a' durvább és faragatlanabb érzésű férjfiak, az ő kényjeik' játszó eszközénél egyebeknek nem is igen nézik feleségeiket; 's azokat némellyek épen csak egy lépcsővel becsülik fellebb szolgálóiknál; sokan pedig egy kedves szobaleányt vagy szakátsnét még jóval is nagyobb kedvességben tartanak. (Folytatjuk.)

SZEMÉREM ÉS ÁLSZEMÉREM.

Írta: HERMANNÉ-LUDVIG BLANKA, Medgyes.

Bizonyos, hogy nagyon sokat beszélnek ma arról, hogy milyen szomorú és komoly baj az, hogy a nők nincsenek idejekorán felvilágosítva és a mai nevelés folytán még saját testüket sem ismerve, tudatlanságuk által mennyi bajt és betegséget szednek össze; de azt hiszem, még sokkal többet is kellene erről beszélnünk. Meg keli ragadnunk minden módot és alkalmat arra, hogy minél szélesebb körben leromboljuk azt a korlátottságot és bajt növelő tudatlanságot, melyet elmaradott, ódságokhoz ragaszkodó családok s a zárdák ápolnak, s mely, hogy milyen ellensége az egészségnek s az igazi

tisztaságról és erkölcsről való fogalmaknak, arról a múltkor is egész véletlenül volt alkalmam meggyőződni. – Utaztam s a szakaszomban ült még két nő. Nem lévén kedvem olvasni, akaratlanul is rájuk-rájuk néztem s magamban megállapítottam, hogy az egyik egészen fiatal asszony, a másik még leány lehet. Az asszony előkelő, valami gentry asszony, a leány meg valami kishivatalnoknak a leánya. Egy darabig csak túrték a hallgatást, de egyszer csak megkezdte valamelyik „hol vagyunk? hány óra? hová utaznak?” stb. bekezdéssel a beszélgetést, – ha ugyan beszélgetésnek lehet nevezni az olyan dőcögő kérdést és feleleteket, amelyekkel eljutottunk addig, hogy az asszonyka állandó, nagyon erős ideges fejfájásról kezdett panaszkodni. Nem szeretek minden betegség ellen orvosságokat ajánlani s folyton minden panaszkodásra tanácsokat adni, mégis megjegyeztem, hogy egyik legokosabb dolog, ha az ember ilyen esetben légfürdőket vesz. „Légfürdőket? De hát hogyan? Hol, vagy hogy vehetek én légfürdőket? Arra fürdőre kellene utaznom!” mondja az asszonyka. „Dehogy, nagyon egyszerűen lehet azt elintézni! Valamelyik olyan szobában, ahová nem látni be, kinyitja az ablakot és aztán ott van a légfürdőző hely. Vagy elkerít az udvarban vészonnal egy sarkot, vagy a verandán, mindenütt található erre alkalmas helyet.” „De aztán hogyan fürdözzem én ott?” „Levetkőzik s ruhátlanul tornázik.” „Ruhátlanul? De ingben, úgy-e?” „Nem nem . . .” akarom tovább mondani, de az asszonyka hirtelen rémült arccal köhög egyet, s elpirulva gyorsan odafordul a szomszédjához: „Úgy-e kérem, kegyed még leány?” „Nem, felel amaz, én már asszony vagyok s van is két gyermekem.” „Úgy” – mondja az előbbi egy kissé megnyugodva – „akkor nem olyan baj, hogy ilyesmiről kezdtünk beszélni, de én már megrémültem, mert leány előtt megbotránkozott volna ilyesmiről beszélni.” S annyira megjédt attól, hogy utóbb ki merem mondani kettőjük jelenlétében a „mezítelenül” szót, hogy egyszerre elfeledte a légfürdőket, elfeledte az ideges fejfájásokat s hogy a témát elfeledtesse, mindenféle ürességekről kezdett beszélni.

Mert az borzasztó és megbotránkozató dolog lett volna, ha egy leány előtt meg mertem volna mondani, hogy légfürdőzni ruhátlanul kell!

Már most gondoljuk csak el, micsoda piszok és alacsony fokon álló nevelés az, amely mindent, ami emberi, ami testünkkel, önmagunkkal összefügg, szégyenletessé, eltitkolni valóvá tesz előttünk. Hogyan lehessen egészséges életmódra gondolni olyan nőknél, akik s o h a ruha nélkül nem merik a levegőt testükhöz ereszteni, akik még önmaguk előtt sem mernek levetkőzni! Az ilyenek százszor szívesebben elmennek orvostól-orvoshoz s bevesznek éveken át vasat, ásványvizet, porokat és mindenféle kotyvasztékot, semhogy egészséges, szabad életmóddal segítenének magukon. S csakis azért, mert még egymás közt sem mernek arról beszélni, ami testükre, s így egészségükre s életükre vonatkozik.

Ha ma valakinek azt mondjuk, hogy a leányokat s általában a gyermekeket idejekorán fel kell világosítani, vagy szabadabban nevelni, akkor legtöbbször azt hiszik, hogy pusztán arról van szó, hogy a gólyameséket kiirtsuk s a gyermekeknek idejében megmagyarázzuk az

ember születését és fejlődését. Pedig ez csak nagyon-nagyon kicsi része annak a feladatnak, amit ez a szó „felvilágosítás” magában foglal. ^v

Nem akarok most a nemi életről való felvilágosításról beszélni, hanem egy másik pontról, a szeméremérzet és az álszemérem felcseréléséről.

Emberek vagyunk s azt tartjuk, hogy a teremtmények közt mi vagyunk a legelsőbbrendűek, a legmagasabbfokúak. S csakugyan szebb és tökéletesebb formákat mint az emberi testen, finomabb vonásokat mint egy női akton, az erő és akarat, az öntudatosság teljesebb kifejezését, mint ép, normális férfiú alakján, nem találhatunk sehol.

S ezt a szépséget, ezt a legteljesebb kifejezését az emberiségnek, mely minden ízében, a bőr színében, az arányok elhelyezésében, a formák szárazságában vagy teltségében, az izmok tömörségében, feszültségében, vagy fáradság kimerült elernyedésében egyéniségünk, legteljesebb valóságunk bélyegét hordja magán – ezt mi szegye éljük. Szegye éljük annyira, hogy nemcsak idegen ember idegen ember előtt, nemcsak nő nőtársa, vagy férfi barátja előtt, hanem az asszony vagy férfi hitestársa előtt, az anya gyermeke előtt nemcsak mutatni nem meri öntestét, hanem még említeni sem képes; s hebegő zavarba jön, mint a fent említett asszony, ha csak rá is kell gondolnia. Aki csak egy kicsit is szabadabban s az életet megértve és ismerve él, az előtt valósággal megfoghatatlan, hogy a mai korban még annyira össze vannak keverve ebben az irányban a fogalmak. Egészen természetes és az élet alakulása s a külső természeti viszonyok folytán észszerű és szükséges, hogy ruházatot viselünk és viseljünk.

A „Naturmenschek” minden próbálkozása arra nézve, hogy a ruházattól megszabaduljunk, nemcsak hiábavaló erőlködés, hanem észszerűtlen is. Ez eléggé be van már bizonyítva s magam csak pár nagyon is kézenfekvő okot mondok arra nézve, mennyire belátom, hogy a ruházattól megszabadulni nem keli igyekeznünk. A testet, hogy belső működéseit s külső munkáját zavartalanul végezhesse, meg kell óvni az időjárás közvetlen hatásától, s ezt ruházattal érjük el. Hogy munkánk közben ne kelljen folyton rovarokat hessegetnünk, testünkről legyeket kergetnünk, az ellen is ruhával védekezünk. A cipő kényelmetlensége sokkal kevesebb, mintha törött üvegcserepek, rozsdás szögek sebezzenek, hideg vasra, vagy tüzes aszfalra lábbal kellene taposnunk. A szénben, vagy porban dolgozó embernek, vagy a habarcsot csapkodó kőművesnek is könnyebb, ha a piszok ruhájukra hull, mintha munka közben bőrükre tapadna. A forrón tűző júniusi nap heve kidöntené az utast, ha kalapja nem tartaná fel a sugarakat. Tűz, karcolás, ütések, sérülések, sebesülések ruha nélkül oly könnyen érhetnék a testet, hogy jó idejét s erejének egy részét ezeknek gyógyítása s elkerülése venné igénybe. S hogy ilyesmiknek ne legyünk kitéve, ezért kell ruhát viselnünk, ezért kellene ruhát viselnünk, illetve mindenkinek úgy kellene élnie érzésben, gondolatban s cselekedetben, hogy csak e s e t t kelljen ruhát viselnünk.

Erre azonban ma még csak nagyon-nagyon kevesen gondolnak. A legtöbb ember mellékesnek tartja ezt a fő-otokot s sut hiszi, hogy azért visel tulajdonképpen ruhát,

hogy testét mint valami szégyenletes, becstelen dolgot eltakarja.

Ebben a tudatban nevelik a gyermekeket is. Mikor még egészen kicsinyek, már avval öltöztetik: „Jaj, csak hamar bújj a ruhádba, mert utóbb a bácsi – vagy a néni – meglát!” Mikor a gyermek fürdik, az anya az ing alatt rágombolja a fürdőruhát s csak mikor abba már nyakig begombolta a gyereket, akkor húzza, le róla az inget. Ha a gyermek kijön a kádból, az anya feltartja előtte a lepedőt, nehogy meglássa s erősen beleburkolva a lepedőbe, még a fölé ráadja az inget, közben erősen ügyelve, hogy még csak a térdére se pillanthasson a gyermek, s mindig hozzátéve, hogy „jaj, csak siessünk, hogy valaki meg ne lásson!”

Soha ruhát nem engednek a gyerekeknek váltani úgy, hogy együtt, szabadon vetkeznének és öltöznének; s megszokják azt is, hogy ruhadarabjaik neveit is csak pírulva mondják ki. S mivel, mire már nagyobbakká lesznek, úgy megszokták a megijedést attól, hogy „utóbb valaki meglát,” később már egészen természetesnek tartják azt, hogy testüket senkinek sem szabad látnia s nem is gondolkoznak azon, vajjon miért nem?

Pedig hát miért nem? –

Miért nem viselhet a gyermek vagy serdülő leány szabad, vagy kivágott nyakú ruhát, miért nem járhatnak nyáron a szabadban leányok és fiuk hálóból szótt ingben, miért nem fürödhet mindenki, mindenütt ruha nélkül, miért nem tornázhatnak mind a tornászok együtt ruha nélkül úgy, hogy mozgásukat semmi ruha ne akadályozza s hogy a mozgás által felnyílt pórusok közvetlenül és hamisítatlanul kaphatnák a tiszta levegőt? Miért nem dolgozhatnak kertben a gyermekek, ha kedvük akad, ruha nélkül? Miért nem láthatja az anya gyermeke testének napról-napra történő változásait?

Azért, mert megszokta az emberek és a társadalom legnagyobb része, hogy piszkos fogalmakat, az erkölcsi élet tévedéseit, botlásokat s egészségtelen testek és lelkek gerjedelmeit azonosítsa a tiszta, mondhatnám szent testtel is! Azért, mert erkölcstelen társadalmi szokások, a nemi élet lealacsonyíttasága és bűnnek tartása szégyenletesnek és titkolni valóknak alj ásitja mindazt, ami esetleg vele összefügg s így magát a testet is! Azért, mert minden, ami titokzatos, s ami eltiltott, ingerlő; s így a soha nem látott test is, ha egyszer az ember elé kerül, izgatottságot, nyugtalanságot okoz, s ebből azt következtetik, hogy ez mindig így volna.

Pedig ha a gyermek megmaradhatna természetes érzése mellett, amellyel épp úgy meri arccsókáját fedetlenül, szabadon a nap felé tartani, mint testének bármely részét; mellyel épp olyan gondtalanul fürdik ha leányka fiú, vagy ha fiú hát leánytársával, mint egyedül vagy édesanyjával; akkor a serdülő leánykák nem susognának egymás közt sötét szobában arról, hogy milyen lehet egy mell, vagy milyen teste lehet tánciskolái ismerősüknek? Ha ifjak és leányok együtt tornázva ruha nélkül, megszoknak egymás testének igazi szépségeit látni és észrevenni, akkor nem keresnek mások tetszését örülten egészségtelen ruhadarabok, magassarkú cipők, szorító fűzők, vattás kabátok, gumitestrészek és egyéb szorítók viselésével, hanem azon igyekeznének, hogy testüket okos

és egészséges étellel épen tartsák s lehető legtökéletesebbre fejlesszék. Akkor nem keresnének titokban s bűntudattal módot arra, hogy természetes, de helytelennek gondolt kíváncsiságukat kielégítsék.

Ha a szokatlanság nem tenné az ifjúság előtt a természetesnél ingerlőbbé a testet, akkor nem is keresnék, és sok-sok elbukás elmaradna. Csakhogy ezt mind az anyáknak kellene megkezdniük; – ám, hogy kezdjék meg azok az anyák, akik megbotránkozató dolognak tartják, ha előttük s egy leány előtt a légfürdőzésről mertünk beszélni?

Az igazi, eredendő szeméremnek semmi köze ahhoz az álszeméremhez, a melyet erkölcsösség álnév alatt becsempésztek a természetesség helyére.

ANGOL ESEMÉNYEK.

Írta: GÉMESSY ARANKA, London.

Hyde-Park, 1910. július 23. Ez a dátum nemcsak az angol suffragettek évkönyvében lesz megörökítve, hanem méltán szerepelhet majd a világtörténelemben is, mint a leghatalmasabb demonstrációk napjainak egyike. Mr. Asquith, az angol miniszterelnök, mikor július 12-én az angol nők szavazati jogát tárgyaló törvényjavaslatot másodszer olvasták, ellene szavazott. Érvei között többek között az is szerepelt, hogy a közvélemény, sőt a nők maguk sem kívánják a szavazati jogot. Evvel a kijelentésével kétségkívül nagy szolgálatot tett az „Antisuffragett”-ek ligájának, melynek jelszava „Women do not want the vote”, de egyúttal alkalmat szolgáltatott az ügyökért küzdő nőknek, hogy napnál is fényesebben bizonyítsák be, miszerint nemcsak a nők, hanem a közvélemény is kívánja a nők szavazati jogát. Ezen kijelentés alapján indultak meg az előkészületek a július 23-án délután tartott demonstrációra. Hogy némi fogalmunk legyen az egész dolog óriási arányairól, mindenekelőtt azt kell megmondanom, hogy a demonstráció rendezése 1000 £-be került, mely összeget az utóbbi napok nyilvános gyűlésein szedték össze, bizonyosságául annak, hogy az angol nők nemcsak kívánják ügyük diadalát, hanem áldozni is tudnak érte.

Mrs. Pethick Lawrence a demonstrációt megelőző egyik meetingen megjegyezte, hogy London nagy város ugyan, de mi képesek vagyunk reá, hogy e nagy város minden lakója megtudja, mit tervezünk július 23-ára. És úgy is lett. Az utcák következtén minden lépésénél ott látta az ember krétával fölírva a nevezetes napot; az utcasarkokon esőben, szélben, napsugárban ott álltak a suffragettek és árulták újságjaikat, melyek a demonstráció részletes programját közölték; huszonhárom automobil, melyet a tagok bocsátottak az egyesület rendelkezésére, a mostanában nagyon is

népszerű lila-fehér-zöld színű zászlókkal díszítve járta az utcákat reggeltől estig, óriási plakáttal ékesítve, mely természetesen a Hyde-Park-beli demonstrációt hirdette.

Bár mostanában esős, zimankós, ködös képe van Angliának, szombaton délután verőfényes, derült időben gyülekeztek a menetben résztvevők a megjelölt helyeken. Két óriási menet indult egy időben a város keleti és nyugati részéből, hogy azután a Hyde-Parkban találkozzanak. Bámulatos dolog, hogy mire képes az okos és megfontolt rendezés. A 20,000 résztvevő mindegyike tudta, hol a helye, sehol tolongás, láрма nem volt. Felejthetetlen lesz ez a menet mindenkinek, aki látta.

Külön vonultak fel sárga zászlójuk alatt az ügyükért börtönt viselt nők, külön az éhség-sztrájkban résztvettek. Saját zászlóik alatt, ünnepies csendben, elszánt kifejezéssel szemükben sorakoztak egymásután a munkásnők, magántisztviselők, üzleti alkalmazottak, tanítónők, színésznők, doktorok százai és ezrei. Az idegenek csoportjában a világ minden művelt nemzete képviselve volt. A norvég nők büszkén lengették zászlójukat, melyre nagy betűkkel volt fölírva, hogy a szabad Norvégia megadta asszonyainak a választójogot. Óriási csoport képviselte Dél-Afrikát és Amerikát; majd Ausztrália és Newzeeland következtek. Utánuk Németország, Franciaország, Dánia, Magyarország, Ausztria, Itália, Oroszország, Írország saját nemzeti zenekarával, gyönyörű népies viseletbe öltözött nőivel.

Mr. Lloyd George nem szavazhatott a törvényjavaslat mellett, mert nem találta azt eléggé demokratikusnak. Annyival csodálatosabb tehát, hogy Anglia legdemokratikusabb szervezete, az Independent Labour Party nincs hasonló nézetten és saját zászlója alatt elküldötte képviselőit, hogy ők is vegyenek részt a menetben.

Az utcák során érdeklődő és kíváncsi emberek százazrei álltak sorfalat. Az anyák elhozták gyermekeiket s a kis teremtések olyan lelkesülten kiabálták a hurránkat, mintha legalább is tudták volna, miről van szó.

Ezelőtt néhány évvel, mikor 13 elszánt asszony kiment a parlament elé tüntetni, 600 rendőrt küldtek ki ellenük. Ma sem kellett több s azoknak sem volt más dolguk, mint hogy leintsenek egy-egy jókedvű inasgyereket, aki pisszegés és füttyülés által akarta magát feltűnővé tenni.

Mire a két menet a Hyde-Parkba ért, a pázsitot megszámlálhatatlan tömegek lepték el, férfiak és nők újabb ezrei, úgy hogy a 40 szónoki emelvény körül több mint 250.000 ember csoportosult.

Az angol nőmozgalom annyi kitűnő szó-

nokot termelt, hogy a 40 emelvény mindenikére jutott 2-3.

Félhétkor kürtszó jelezte, hogy itt a határozat kimondásának ideje. Ebben a percben minden szónok felszólította hallgatóit, nyújtsák fel kezüket, akik kívánják a nők szavazatjogát. S ebben a percben száz meg százezer kéz emelkedett fel a levegőbe és százezerszeres éljen vitte hírül Mr. Asquithnak, hogy a nép igenis kívánja a nők jogát, hogy a férfiak igenis hajlandók a nőket magukhoz hasonló polgároknak elismerni és hogy ha a parlament igazán a nép akaratát képviseli, amit bizonyít az a 109 szavazattöbbség, mellyel a törvényjavaslat a második olvasáson keresztülment, akkor neki nem szabad a nép akarata és kívánsága elől elzárkózni. És nem is fog elzárkózhatni. Legföljebb halaszthatja a dolgot. Legföljebb nem teljesíti az angol nőknek azt a türelmetlen, a hosszú várakozás folytán türelmetlen, kívánságát, hogy a törvényjavaslatot a jelen szesszióban emeljék törvénné. De soká már nem zárkozhatik előle.

Immár egy olyan szervezett, hatalmas testülettel áll szemben, mely hajdani nevetséges, kigúnyolt voltából politikai hatalommá emelkedett, politikai hatalmának teljes tudatában van, azt használni tudja és akarja is. És ennek a hatalmas testületnek minden tagja rendületlenül áll helyén, készen minden áldozatra az igazság szent nevében. Nem fél, nem csügged senki.

A nap fölkelőben van!

GLOSSZÁK.

A nemzetközi fényképkiállítás. Hiába, aki egyszer eladta lelkét az ördögnek, bajosan szabadul tőle. Ha egyszer beleszerettünk valamilyen ideába, talán súlyosabb az eset, mintha egyik-másik emberfiáért rajongnánk. Mert az mindenütt és minden alkalommal előtérbe tolszik, ott is megjelenik, ahol igazán nem kellene zavarnia azt a szegény halandót, aki hajlandó mindenkor ágy küzdeni etette, – hogy meggyőző hasonlattal éljek – mint hajdanában Izsák vagy Jákob, – nem tudom határozottan melyik volt – dolgozott a szeretett nő elérééért. Már régen megállapították, hogy nem létezik külön női vegytan és külön férfi vegytan, – ilyesmi csak a báránytürelmű iskolakönyvekben szokott előfordulni – sőt, hogy nem is beszélhetünk külön női és külön férfi-művészetről. Hanem létezik vegytan, létezik művészet, létezik továbbá mindenféle szellemi és ipari tudomány, amelyeknek szabályai egyformán kötelezőek férfire és nőre. Mondom, ezt már régen megállapították és már ezen okból sem helyes, hogy az ember minden alkalommal – hacsak ilyen felületesen is – gondoljon reá. A műcsarnok nemzetközi fényképkiállításán, ahol az amatőrök szótlan gyönyörűséggel mélyednek el a sok hangulatos kép szemlélésébe és ahol székesfővárosunk professzionista fényképészei – az iparosok – valószínűleg tehetetlenül állanak meg művész-

kollégáik munkái előtt, az eladott lelkű egyén, legyen bár szenvedélyes amatőr, ezt nem teheti meg. mert végigjárva a termeket csak azt tudja diadalmasan konstatálni: ezeket vagy amazokat a képeket nők csinálták és művészi felfogás, ízlés, kidolgozás tekintetében egy sorban állanak a férfiak munkáival! Semmi nyoma a dilettantizmusnak, egyformán úttörők, egyformán művészek, vagy néha egyformán sablonosok mind a ketten. – Vajjon okulnak-e ebből a magyar „képzőművésznők”, kik szorgalmuk sajátos termékei számára egy külön magánművészetet szeretnének a közönséggel elfogadtatni? Vajjon hazánk kutató bölcsei érdeklődnek-e aziránt, hogy a kiállító művészek hol tanultak? és ha megtudják, hogy a nő ugyanabban az iskolában, ugyanabban a műteremben nyerte kiképzését, mint a férfi, gondolnak-e arra, hogy ezt az agyoncsépelet együttes tanulást mégis meg kellene más pályán is próbálni, ha itt ilyen fényes az eredmény? Ilyen kétségek közepette persze hogy háttérbe szorulnak a pompás platinképek és albuminok, de hiába, még a művészet sem képes feledtetni, hogy Magyarországon kisebb vékával mérik a tudományt a nőknek, mint a férfiaknak!

P. P.

Az érett férfiak. Elhallgattak a felírat! vita szónoklósai. Sivárnak, túrhetetlenül unalmasnak mondták ezeket, akik meghallgatták. Mi azonban nem oszthatjuk ezt a véleményt. Ha nem is újat, szépet, de rengeteg érdekes és tanulságos anyagot találtunk e beszédekben. A szavazókat holtrészegen cipelték az urnákhoz. A józanokat pénzért megvették, vagy existenciájukat érintő dolgokban megsemmisítéssel fenyegették. Az egyik helyen a vesztes néppárt lekaszált a munkapártiak búzáját, a másik helyen a győztes függetlenségi pártiak házai gyulladtak ki a nemzeti munkapárt olthatatlan lelkesedésének tüzén. Elkeseredett pártemberek bicskával, revolverrel álltak bosszút politikai veszteségeikért. Papok a gyóntatószékből férjeik, apáik ellen lazították az asszonyokat. A szószékről a legelkeseredettebb zsidógyűlöletet hirdették pálinkagözös parasztfejeknek. Mindez együttvéve az érett választóknak a nemzet sorsát intéző honatyák megválasztására vonatkozó előkészülete. És ezt merik politikának nevezni!

A gyermekvédelem klasszikus hazájában. A lapok a minap jelentették: „Nerics Milán ötéves fiúcskát az édesanyja rábízta a szomszédasszonyra, hogy amíg ő a mezőről visszatér, vigyázzon rá. A gyermek folyton sírt az anyja után, úgy hogy a szomszédasszonynak az a szerencsétlen gondolata támadt, hogy pálinkával altatja el a gyereket. Meg is itatott vele vagy három deci erős pálinkát, amitől a kis fiú el is aludt, de másnap iszonyú kínok között alkoholmérgezésben meghalt. A csendőrség a szomszédasszonyt letartóztatta.” A csendőrség tehát a szomszédasszonyt tartóztatta le. Miért nem inkább azokat, akik nem gondoskodnak a gyermekápolás szakszerű kioktatásáról, a dolgozó anyának gyermekeinek napközi ellátásáról? Akik az antialkoholizmus teoretikai terjedését egyszerűen nevetségessé teszik azzal, hogy gyakorlati érvényesülését meggátolják? Hiszen ők a gyilkosai ennek a pálinkával ápolt porontynak!

Ez is gyermekvédelmi kérdés. Egy másik hír meg ezeket mondta el: „A Duna tájékán éjnek idején

elfogtak egy asszonyt, aki kéthónapos gyermekével a vízbe akarta magát vetni. Az asszony elmondotta a főkapitányságon, hogy öngyilkos akart lenni csecsemőjével együtt. Négy év óta felesége Seifertnek, de ez alatt az idő alatt nagyon boldogtalanul élt. A férje bár sokat keres, de iszákos és kártyás, ami miatt napirenden volt a civakodás. Az asszony végre megunt a zavaros életet és elhatározta, hogy kis leányával megöli magát. Tegnap este 10 óra előtt eltávozott lakásáról azzal a szándékkal, hogy a Dunának megy. Otthon hagyta két és fél éves fiát, Ferencet. A főkapitányság központi ügyeletes tisztviselője az asszonyt rá akarta beszélni, hogy hagyjon fel öngyilkossági szándékával, de Seifertné kijelentette, hogy mihelyt elbocsátják, a Dunába ugrik. Ezek után a férjet behívták a főkapitányságra, átadták neki a csecsemőt és miután az asszony férjéhez visszatérni nem akart, őrizetbe vették addig, míg rokonainak átadják... Ha a főkapitányságunkon már ismernek a női rendőrtisztviselő minden kulturáltamban bevált intézményét, ezt a szerencsétlen csecsemőt aligha adták volna át a feleségét halálba kergető kártyás és iszákos apának. Csakhogy a mi rendőrségünknek a nő még csak az a bizonyos „szoknya”, amelynek ideges tanácsosok „parancsolnak”. A gyermekmenhely meg távol esik a Zrínyi-utcától, nem csoda, hogy az uraknak nem jutott eszébe.

Bánffyk egy új vice. A Bánffy-liga a lehető legkomolyabb arccal, a népjogok, a lelkiismereti szabadság védnökének papírmachéból utánzott pallosát suhogtatva közkérdést intéz az országhoz: Hogyan terrorizálták választások idején felső helyről. Mert hogy ők – Bánffy, kérem alássan és az ő radikális ligája – nem tűrik a lelkiismeret, a férfias akarat szabadságának megsértését. Milyen ripacsbandás maszkja ez annak a ligának, amely a szólásszabadságnak, véleménynyilvánításnak legegységesebb követeléseit is felrúgja, ha a nők jogairól van szó. Akinek vaj van a fején, az ne sétáljon augusztusban a déli korzón: igen nevetséges figurát mutatna.

Női pilóták. Miss Spencer, Anglia legügyesebb női pilótája, július havában halállal fizetett meg azért a vakmerőségért, hogy a repülőgép kezdetleges stádiumában is azok sorába állt, akik az új tudományt kísérletezéseikkel előbbre akarják vinni. Raymonde de la Roche pedig szörnyű csonttörésekkel, zúzódásokkal, talán életre tartó nyomorúsággal váltotta meg azt a szerencsét, hogy végre Magyarországon is komolyan aviatikusnak ismerik el.

Ha nő tenné. A nagymező-utcai üvegraktárban egymásután hatszor gyulladt ki az egész környéket veszélyeztető tűz. A hatszor! tűzvizsgálat legtöbbször cigarettavégeket találtak a szalma között. Az erkölcsi megvetés milyen áradatába fullasztanak a nőt, ha ő a dohányzásnak olyan rabja volna, aki még a javak és emberéletek veszélyeztetésével sem tud lemondani a munka néhány órájára a dohányzás élvezetéről. Ilyen rettenetes gyengeséget igazán csak az erősebb nem engedhet meg magának.

Kérje minden kávéházban
A NŐ és a TÁRSADALOM
FOLYÓIRATOT.

A MAGYAR ÁLLAM ÉS A TERMÉSZETES APÁK.

Írta: DR. ENGEL ZSIGMOND.

„Állami gyermekmenhely és a házasságon kívül született gyermek tartási igényének érvényesítése” című nagyterjedelmű memorandumomban, amelyet 1909. év szeptember havában nyújtottam be a belügyminisztériumhoz, a házasságon kívül született gyermek érdekében számos modern eszmét vetettem fel. Indítványoztam, hogy a belügyminiszter a gyámhatóságok és a gyámok útján gondoskodjék a házasságon kívül született gyermekek tartási igényének erélyes érvényesítéséről és a bírói gyakorlatnak kedvező irányban való befolyásolásáról. Indítványoztam a tömeges gyámság intézményének behozatalát vagyis azt, hogy minden egyes árvaszék a házasságon kívül született gyermekek nagy száma részére egy és ugyanazon személyt rendelje ki gyámul. Indítványoztam, hogy az állam gondoskodjék az állami gyermekmenhelyek kötelékébe tartozó, házasságon kívül született gyermekek minden irányú jogvédelméről és evégből minden egyes állami gyermekmenhelyhez. ügyészi állást rendszeresítsen.

Indítványaim részben már megvalósultak, részben a megvalósulás stádiumában vannak, ami elsősorban Dr. Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsosnak, a belügyminisztérium gyermekvédelmi főosztálya főnökének, aki a házasságon kívül született gyermekek érdekében mindig oly buzgalommal és lelkesedéssel szállt síkra, köszönhető.

A tömeges gyámsági intézményt Budapest székesfőváros árvaszéke már létesítette és a példát előreláthatólag a többi árvaszékek követni fogják. A menhelyi ügyészségek tekintetében az összes kezdeményező lépések megtételére és az intézmény végleges kiépítésére még ez év őszének folyamán meg fog történni.

A házasságon kívül született gyermek jogvédelmére vállalkozó ügyvédek szervezete is már körülbelül készen van. A közvélemény felvilágosítását s a bírói gyakorlat befolyásolását célzó, dr. Steiner Hugó szerzőtársammal együtt írt, a „Házasságon kívül született gyermek jogvédelme, különös tekintettel az apasági perre” című művem első kiadása 10,000 példányban hagyta el a sajtót.

Változnak az idők. Még egy-két évtized előtt azon indítványra, hogy az állam a maga nevében és a maga részére érvényesítse a házasságon kívül született gyermeknek természetes apja ellen fennálló tartási igényét, a jogászok és a hivatalos körök egyhangúlag rámondták volna, hogy annak elfogadásáról még csak álmodni sem szabad. Az 1910. év

tavaszán pedig az összes napilapokat bejárta azon hír, hogy a budapesti magyar királyi állami gyermekmenhely, vagyis a magyar állam saját nevében pert indított, amelyben kéri a bíróságot, kötelezze G. E. nevű fiatal urat, hogy a tőle házasságon kívül született k. R. nevű gyermekért, aki a budapesti m. kir. állami gyermekmenhelyben van elhelyezve, a magyar államnak tartásdíjat fizessen.

A napilapok filozófusai nem késtek az ügyre vonatkozó szellemes megjegyzéseikkel az olvasó közönséget mulattatni. Talán felesleges is mondanom, hogy a megjegyzések megütötték ugyan a kávéházi élcelődéseknek színvonalát, de az eset jelentőségének megértéséről éppenséggel nem tanúskodtak. Hogy itt az igazságosság és a méltányosság elemi jelentőségű követelményének érvényesítéséről, arról ugyanis amit utópistáknak elkeresztelt szociológusok már régóta kívánnak, t. i. a természetes apa kiletének bírói megállapítására vonatkozó lépéseknek hivatalból való megtételéről van szó, nem is jutott ezen filozófusok eszébe.

Mit jelent az állam felperessége apasági perekben?

Az állami gyermekmenhelyek kötelékébe jelenleg 55,000-nél több gyermek tartozik, akiknek körülbelül 50%-a házasságon kívül született. A gyermekvédelmi szabályzat szerint minden elhagyott gyermeknek igénye van az állami gyermekmenhelybe való felvételre, akár házasságon belül, akár házasságon kívül született.

A liberális szabályozás igazságos és méltányos a házasságon kívül született gyermekekre és az anyákra vonatkozólag, de túlzott előnyökben és kedvezményekben részesíti a természetes apákat, akiknek módot nyújt arra, hogy a gyermek eltartásának költségeit a közre, az adózókra hárítsák. Ezen liberális szabályozás okozza, hogy az állami gyermekvédelem költségei címén az 1910. évre 9 millió koronánál nagyobb összeget kellett előirányozni. A 9 millió korona, melyet az adózó polgárok fizetnek, kétségtelenül nem sok ilyen fontos célhoz viszonyítva. Sok azonban akkor, ha figyelembe vesszük, hogy el lehet érni és el kell érni azt, miszerint ezen összegnek egy részét közvetlenül az érdekeltek fizessék. Az individualizmus és az egyéni felelősség eszméjével teljesen összeférhetetlen, hogy a gyermek eltartása ne a természetes apát, hanem a közt terhelje.

Amely házasságon kívül született gyermeket nem tartja el a gyermekmenhely, azt anyja kénytelen maga eltartani és az ilyen nő az esetek többségében érvényesíti a gyermektartási igényét az apa ellen. Ha ellenben a gyermek valamely állami gyermekmenhely kötelékébe tartozik, akkor a nőnek nem kell

a gyermek eltartásáról gondoskodnia és akkor alig jut eszébe az apa ellen fellépni. Számos anya nem is tud arról, hogy gyermekének joga van az állami gyermekmenhely kötelékébe való felvételre és azt hiszi, hogy ez a felvétel nem történhetik meg máskép, mint az apa hathatós protekciója folytán, amelynek meghálálásául az apa ellen fennállott összes igényéről le kell mondania. Számos férfi maga küldi a nőket, vetessék fel a gyermeket az állami gyermekmenhelybe, s ezen eljárásukat a legjobb óvszernek tekintik az apasági per ellen.

Az elhagyott gyermekekre vonatkozó magyar állami gyermekvédelemnek, amely sok tekintetben követendő mintául szolgálhat a művelt külföld előtt, meg kell tennie mindent a házasságon kívül született gyermek tartási igényének érvényesítése tekintetében, annál is inkább, mert tételes jogunk erre megadja a módot.

A természetes apákkal szemben való érelyes fellépés olyan szociálpolitikai akció, amely mindenben megfelel a fejlődés azon irányzatának, hogy a megtorlás helyébe a megelőzés lépjen.

kétségtelen ugyanis, hogy a gyermekvédelem terén a magánjogi intézkedés sokszor a megelőzést, a közigazgatási és büntetőjogi intézkedés pedig a megtorlást jelenti, és hogy valamely magánjogi intézkedés elhanyagolása sokszor óriási költségekkel járó közigazgatási és büntetőjogi intézkedéseket tesz szükségessé. Így van ez a házasságon kívül született gyermekeknél is.

Magyarországon több mint $\frac{1}{10}$ újszülötteknek, vagyis évenként körülbelül 70,000 gyermek születik házasságon kívül. Figyelembe véve, hogy a házasságon kívül született gyermekeknek halandósága jóval nagyobb, mint a házasságon belül születetteké, megállapítható, hogy Magyarországon legalább 500,000 házasságon kívül született kiskorú van.

Ha tíz korona havi tartásdíjnal, évi 120 koronánál nagyobb összeget egy-egy gyermeknél nem is veszünk alapul, akkor is körülbelül évi 60 millió koronát tesz ki azon összeg, amely hazánkban a házasságon kívül született gyermekeknek a természetes apáktól jár. Tudjuk azonban, hogy Magyarországon az apák által tényleg üzetett összeg a 60 millió koronának még csak í, mondd egy százalékát sem teszi ki.

Hány apasági per tétetik Magyarországon évenként folyamatba, azt nem tudom. Hivatalos adatok erre vonatkozólag nem léteznek, mert a járásbíróóságok az előttük megindított perek minőségének statisztikai feltüntetésénél a gyermektartási perekre nem tartoznak tekintettel lenni. Tisztán csak az én hozzávetőleges

számításaimra vagyok utalva. Azt hiszem nem tévedek, ha azt mondom, hogy ez a szám a 70,000-nek csak néhány százalékát teszi ki. Azt lehet gondolni, hogy az apasági perek száma, azért oly csekély, mert a legtöbb apa per elkerülése nélkül gondoskodik házasságon kívül született gyermekéről. Ez az érvelés néha fel is hangzik, holott az nyilván helytelen, kétségtelen lévén, hogy ily kevés pert csak azért indítanak, mert a perindítás körül vétkes mulasztások történnek.

A tartási igény érvényesítésének megfelelő rendezése útján el lehetne érni azt, hogy ezeket az összegeket ne az állam és a társadalom, hanem a természetes apák fizessék és el lehetne érni azt is, hogy a házasságon kívül született gyermekek tekintetében igazságosabb bírói gyakorlat keletkezne.

Mennyit tesz ki azon összeg, amelyet az állami gyermekvédelem részére a tartási igény megfelelő érvényesítése útján be lehet hozni, azt megközelítőleg sem lehet kiszámítani. Hogy azonban már az első évben is legalább egy millió koronát tenne ki, az kétségtelen. Nem azt akarjuk evvel elérni, hogy az állam ezen egy millió koronával kevesebbet költjön a gyermekvédelem céljaira az adózó polgárok pénzéből, hanem azt, hogy az adózó polgárok pénzén kívül egy millió álljon az állami gyermekvédelemnek rendelkezésére a természetes apák zsebéből.

A kérdésnek jogászai részével itt nem akarok foglalkozni. Tény az, hogy a jogászoknak a dolog konstruktív oldala, jogtechnikai része sok fejtörést okozott és az is tény, hogy a kérdés ezen részlete minden szörszálhasogatás és az ellenem, mint az állam perbeli ügyvédje ellen irányuló kicsinyes üldözés dacára kielégítő megoldásra talált. A perben, amelyet eddig minden fokon megnyertem, az alsó bíróságok azt mondták: „Ha valaki tartozatlanul olyan szükséges és hasznos kiadásokat eszközöl, melyet teljesíteni másnak volna kötelessége, ezen ténynél fogva szerez jogot visszkérésre az ellen”. Semmi kétség, hogy a Curia, amelynek döntése már őszre várható, ugyanazt fogja mondani.

KERESKEDELMI LEÁNYISKOLÁK.

A vidék alaposan megszegyeníti a fővárost és a közoktatásügyi kormányt. Amíg ezek ugyanis ezerszeresen beigazoltan rosszabbnál rossz tanfolyamokkal nyomorítják még mindig a kereskedelmi pályára készülő nőket, addig a vidéki kereskedelmi kamarák a maguk jószántából, jobban mondva a viszonyok helyesebb, mert nem a zöld asztaltól eredő felismeréséből

láttak megfelelő iskolák létesítéséhez. Erről szóló tudósításaink a következők:

M.-Vásárhely: A közoktatásügyi miniszter városunkban a női felső kereskedelmi iskolának megadta a nyilvánossági jogot és ezáltal a már három év óta működő iskola teljesen egyenrangúvá tétetett a fiú felső kereskedelmi iskolával. Az iskola alsó osztálya az elmúlt tanévben mint rendes osztály teljes óraszámmal, középső és felső osztálya mint rendkívüli osztályok redukált óraszámmal nyert oktatást minden tekintetben a hivatalos tantervnek megfelelően. Az alsó osztályos tanulók nyilvános vizsgálat alapján rendes bizonyítványt, a középső és felső osztályosok pedig szabályszerű magánvizsgálat! engedély alapján magánvizsgálati bizonyítványt nyertek. A felső osztály 15 leánytanulója szabályszerű érettségi vizsgálatra bocsátott, hol mindannyian megfeleltek.

Maros-Vásárhely városa volt tehát az első, mely e téren a kezdeményezést három év előtt megtette és ez iskolában nyertek első ízben nők is érettségi bizonyítványt igen tekintélyes számmal.

Pozsony, amelynek kereskedelmi kamarája tavaly nyitotta meg kitűnőnek bizonyuló iskolájának alsó osztályát, második volt a sorban. A pozsonyi iskoláról szóló évi jelentésből idézzük a következőket:

„A serdülő leányok nevelése oly gondozást és ellátást tesz szükségessé, aminőt a rendes értelemben vett kosztadó családok még nagyobb áldozatok árán sem képesek nyújtani.

Hogy tehát az iskola látogatottságánál vidéki növendékekre is számíthasson, s hogy a szülőknek e részben nyilvánított óhajításainak eleget tehessen, a fenntartó kereskedelmi és Iparkamara elhatározta, hogy már a jövő iskolai évre saját vezetésével szűkebb körű internátust fog célszerű módon berendezni. Az iskola bérházában nagy költséggel járó átalakítások már annyira haladtak, hogy szeptemberben megnyitható lesz az intézet internátusa, mely mind az egészségügy, mind a célszerűség szempontjából fokozottabb kívánalmaknak is meg fog felelni. Az internátus ismertetését és az abba való felvétel módozatait az értesítő más helyén közöljük.

Míg az iskola berendezését és az első év költségeit a kamara nagylelkűen magára vállalta, az iskola továbbfejlesztése különösen internátussal való kiegészítése oly nagy anyagi áldozatokat kíván, melyeknek elvállalására a kamara képtelen. Hogy tehát iskolájának jövőjét ez irányban is biztosítsa, kénytelen volt más tényezők támogatását is megnyerni. — Örömmel jelenthetjük, hogy a kamarák ezirányú tevékenysége máris eredménnyel járt, mert Pozsony szab. kir. város törvényhatósága az

1910. június 6-án tartott rendes közgyűlésén a város tanácsának javaslatára kimondotta, hogy a város közönsége a női felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan felállítandó internátus berendezésének költségeire egyszersmindenkora 10.000 korona összeget szavaz meg. Az iskola fenntartási költségeihez pedig az 1910/II. iskolai évben évi 4000, azontúl pedig évi 6000 korona segéllyel járul.”

Pozsonyt harmadiknak Debrecen követi. Az 1715-ben alakult debreceni kereskedőtársulat az 1857-ben alapított kereskedelmi intézetét egy újabb tagozattal, a három évfolyamú nyilvános jogú női felsőkereskedelmi iskolával bővítette. Alsó és középső osztálya ez év szeptember 1-én fog megnyílni. Ez az iskola a fiú felsőkereskedelmi iskolákkal teljesen egyenrangú. Az iskolafenntartó-társulat az anyaiskola céljaira szolgáló, a haladó kor igényeinek mindenben megfelelően berendezett nagykiterjedésű épülettel szomszédos telkén a női felsőkereskedelmi iskola céljaira legközelebb külön épületet fog építeni.

A leányok kereskedelmi szakoktatásában nagy és örvendetes haladást jelent ez a három új iskola, azonban a kérdés végleges megoldásának nem tekinthető. Csak a fiúk és leányok közös szakképzése felel meg az összes követelményeknek.

SZEMLE.

Az Ehrlich-szérum és a nőmozgalom.

Az emberek Ehrlich professzor találmányának várható fiziológiai és szociális hatásához ezernyi reményt, jóvendölést, kombinációt fűztek és fűznek. Ez a szérum, mint az asszonyi nyomorúság egyik leggyilkolóbb tényezőjének megszüntetője azonban nemcsak az eddig felszínre vetett okok miatt üdvözölhető társadalmi megváltóként. Nekünk asszonyoknak a találmány egyebet is jelent undok piszoknak, mit sem sejtő tiszta testünkre való átvitelénél, boldogan várt és ujjongva fogadott magzatainknak halálos mérgezésénél; többet személyes biztonságunknál. Nemünk legszörnyűbb gyalázatának pusztulását is jelenti. A prostitúció hatósági rendszabályának, a kettős erkölcs áldozatának, a prostituálnak felszabadulását jelenti. Mert mindaz az embertelen rendszabály, amely élő embert kiközösít a társadalomból más ember indulatának büntetlen kielégítése érdekében, kizárólag egy kifogást tudott maga mellett felhozni: a szifilisz elleni védekezést. Hogy az állam kerítő szerepének ez a szépítése hazugság volt, bizonyítja a szifilisz irtózatossága terjedése, romboló diadalútja. De kifogásnak jó volt azok számára, akik a nemi élet megrontásáért, mint minden rosszért kizárólag a nőt

akarták sújtani. Ehrlich preparátumának a diadala a prostitúció reglementálásának megszüntetését jelenti.

Központi háztartás. A Feministák Egyesülete folytatja arra vonatkozó munkálkodását, hogy egy központi háztartással gyakorlatban is megvalósítsa régen propagált tervét. Az ügy új stádiumba lépett, úgy hogy remélhetőleg hamarosan dűlőre jut. Érdeklődőknek fölvilágosítással szolgál az egyesület irodája (V. Mária Valéria-utca 12.).

Nők új foglalkozásokban. Mind több és több nő teszi le a léghajósi vizsgát, különösen Franciaország vezet e téren. Újabban Mme Frank vizsgázott és kapott képesítést e szakmában. – Az orvosi pálya minden ágában ugyan már régen bebizonyították a nők rátermettségüket, azonban az antifeministák még mindig azon lovagolnak, hogy a nő nem lehet műtőorvos. Csakis erre a gyakorlatban régen megcáfolt ellenvetésre való tekintettel regisztráljuk, hogy legújabbban a gráci egyetemen Tschaschka Vilma drt neveztek ki az egyetemi nőgyógyászati klinika asszisztensévé és műtőorvosává.

Adatok a nő választójoga köréből. A férfiliga ilyen című röpv-sorozatát indított; első száma a következőket tartalmazza: Hol van a nőnek politikai választójoga? I. Európa. Man-sziget (Nagybritanniához tartozik, de autonóm jogú) 1880 óta, általános. Finnország 1906 óta, általános, aktív és passzív. Norvégia 1907 óta, aktív és passzív. Választó minden nő, aki városban 400, községben pedig 300 korona jövedelem után fizet adót. Ez az összes norvég nők kétharmadának ad választójogot. Bosznia és Hercegovina 1909 óta, közvetett választójog az I. kúria i. osztályában, ha önjogú, földbirtokos és mint ilyen legalább 140 korona földadót fizet a nő. (Az 1910. évi választásokon e census alapján 76 mohamedán, 1 szerb-orthodox és 1 róm. kath. nőnek volt választójoga). Ausztria tartományai közül Csehországban az 1861-iki választójogi törvény alapján aktív és passzív tartománygyűlési választójoguk van a községi választójoggal bíró nőknek (ha 30 évesek; adó- v. műveltségi census alapján). Galiciában magasabb adócensus alapján. Vorarlbergben az adófizető hajadon vagy özvegy nők tartománygyűlési választók. – II. Amerika. Wyoming 1869 óta, Colorado 1893 óta, Utah 1896 óta, Idaho 1896 óta általános aktív és passzív. – III. Ausztrália – Új-Zeeland. Új-Zeeland 1893 óta, Dél-Ausztrália 1895 óta, Nyugat-Ausztrália 1900 óta, Új D.-Wales 1902 óta, Tasmania 1903 óta, Queensland 1905 óta, Victoria 1908 óta általános, aktív és passzív. Az ausztráliai államföderáció mindezen állam asszonyainak 1902-ben adta meg a federális választójogot. Tasmániában, Queenslandban és Victóriában előbb volt meg a federális, mint az állami választójog. – A nő választójogának hatása. Ward újzeelandi miniszterelnök írja: A nők választójogának 16 évvel ezelőtt történt törvénybeiktatása volt Új-Zeeland egyik legnagyobb jelentőségű és legszerencsésebb intézkedése. Választások idején a nők szorgalmasan járnak ülésekre és általában jól ismerik a politikai eseményeket. A szavazólapok leadásánál ép oly egészséges ítélőképességről tesznek tanúbizonyságot, mint a férfiak.

Szavazópolgárokká 21. életévük betöltésével válnak, ép úgy, mint a férfiak. Feltétlenül téves az az elterjedt előítélet, hogy a nő választójoga egyenlenséget visz a házasságba. Új-Zeelandban, ahol a nők is van választójoga, semmivel sem gyakoribbak a házastársak közti civódások, mint más országokban. A szavazócédula a nő kezében az én tapasztalatom szerint a családi élet jótékony befolyását juttatja érvényre a politikában. A nő befolyását a férfira a választójog fokozta és nemesbítette. Nevelési és oktatási kérdésekben nagy javulás mutatkozik. Nemzedékről nemzedékre csökken azoknak a száma, akik nem jártak legalább elemi iskolába; ma már nagyon kevés az ilyen ember. A korrupciót és a megvesztegetést a közéletben nem ismerjük. Tudjuk, hogy ezek az eredmények nem tudhatók be kizárólag a női választójognak, de sok évi tapasztalatunk megdönthetetlenül beigazolta, hogy a női választójog törvény beiktatása széles látókörű politika műve volt és pompásan bevált.”

A koedukáció. A legtermészetesebb oktatási és nevelési rendszer megdönthetetlen előnyeivel szemben azzal sáncolják el magukat ellenzői, hogy csak északi országokban valósítható meg, ahol a temperamentum nem lobog úgy, mint nálunk. Ezt a gyenge lábon álló ellenvetést legjobban a „temperamentum” dolgában bennünket felülmúló olaszok tapasztalatai döntenek meg. Erről a kérdéssel írt érdekes cikket Fornari tanító a milánói „Educazione dei Sordomuti” (A süketnémák oktatása) című szaklapban. Fornari elmondja cikkében, hogy sokáig határozott ellensége volt a koedukációnak. Szűk látókörben nevelkedett, körülötte csupa szigorú elvek zárták el a világosságot. Lassanként azonban látóköre szélesbedett, gyakorlati tapasztalatai szaporodtak s ma lelkes híve annak a rendszernek, amelyet tévedésnek, csaknem erkölcsstelennek tartott. Belátta, hogy a közös nevelés tapasztalatai szerint a kritikus korszak nem olyan veszedelmes, az ördög nem olyan fekete, mint amilyenek festik. Szükségesnek tartja, hogy a kérdéssel bővebben és behatóbban foglalkozzanak. Végül ismerteti Harris dr.-nak, a washingtoni oktatásügyi hivatal igazgatójának a véleményét, amelyet a következőkben foglal össze: 1. A koedukációval az oktatás olcsóbb, mint az elkülönített neveléssel. 2. A koedukáció mellett könnyebb rendet és fegyelmet tartani. A leányok jelenlétében a fiúk magaviselete jobb, mint amikor egyedül vannak. Másrészt a leányok kevésbé fecsegők és kevésbé szórakozottak. A fiúk jobban elbírik a fegyelmet s jellemük finomodik. 3. A közös nevelés révén a fiúk és leányok jobban megismerkednek és méltányolni tudják a másik nem lelki világát, így megfigyelték, hogy a vegyes iskolákban a leányoknak csekélyebb a kacérkodásra és a hiúságra való hajlamuk, mint azoknak a leányoknak, akiket elkülönített iskolákban tanítanak. 4. A vegyes iskolákban a tanítás eredményesebb. A tisztán fiúiskolákban a gépies betanulás jut túlsúlyba; a gondolkodás kissé túlságosan a képzelem és az érzelm rovására fejlődik, amennyiben túlbecsüli mindannak a fontosságát, ami anyagi érdekekkel van kapcsolatban. A leányiskolákban ellenben elhanyagolják az eszmék pontos körvonalozását. Túlságig fejlesztik a képzelődést és az érzelmeket s amellett szem elől tévesztik a meglévő valóságokat. A vegyes

iskolákban sikerült e két szélsőség között az egyensúlyt megőrizni.

Nemzetközi szocialista nőkonferencia. A kopenhágában augusztus végén tartandó nemzetközi szocialista kongresszust megelőzően, aug. 26. és 27-én, nőkonferencia lesz. Napirendjén többek közt a nő választójogának elérésére szolgáló gyakorlati munka kérdése áll.

Szombathely és Bánffyék. Helyszüke miatt a jövő számra marad az A. E. T. V. O. L. szombathelyi alakulásáról és az élelmes szombathelyi feministák akciójáról szóló tudósítás.

Különfélék: A "Royal Society of Arts" Curie asszonynak adományozta az 1910. évi Albert-érmét. Az érem a legnagyobb kitüntetés, amit az angol társaság ad. ezideig csak lord Kelvin, Pasteur, Edison, lord Lister, lord Ravleigh és sir Andrew Nobel kapta meg. Viktória királyné után Curie asszony, a rádium felfedezője és a párisi Sorbonne fizika-tanárnője a második asszony, akit az Albert-éremmel kitüntettek. – A londoni Haymarket színházban nagy sikert aratott Amim Ágost grófnénak Priscilla című vígjátéka. – C a l v e Emma, a híres énekesnő, egy „Giovanni D'Arco” című operát fejezett be, amelyet a jövő szezonban elo is fognak adni valamelyik európai színpadon. – Colorádóban az összes választási ügyeket három, népszavazás útján választott állami biztos vezeti. Most történt először, hogy Miss Ellis Meredith személyében nőt is választottak erre a nagy politikai hivatalra. – Az Ecole des Beaux Arts 10.000 frankos Hungier-díját 12 pályázó közül Acceln kisasszony nyerte el. – A marseillei haditörvényszék előtt Henriette Jenard ügyvéd védett egy szökevény katonát.

IRODALOM.

Asszonyok az emberi szolidaritásért. Az amerikai suffragistek hivatalos lapjának, a „Womans Journal”-nak nagynevű szerkesztője érdekes levelet intézett lapunk szerkesztőjéhez. Alice Stone Blackwell közölte benne, hogy életcéljául ugyan a nők egyenjogúsítását tűzte ki, emellett azonban természetesen az emberiség más etikai kérdésével is foglalkozik. Minthogy tapasztalta, hogy honfitársai a bevándorlókkal szemben mind nagyobb ellenszenvet mutatnak, ő az egymás mellé került fajok összebékítését is feladatának tekinti („Számталanszor tapasztaltam, – írja – hogy különösen egy-egy nemzetiséget vetnek meg még azok is, akiket nem gazdasági okok, hanem vélt faji magasabbrendűség hite vezet. Azt hiszem legjobban szolgálom társadalmunk békéjét, ha éppen ezeknek a nemzeteknek az általános emberi szempontból értékes javait ismer tetem meg a lenézőkkel. Már régebben iparkodom a magyar irodalom olyan termékeit angolra átültetni,

amelyekkel a mi gőgöseinket lefegyverezhetem. Sajnos, nem tudok magyarul, azért csak olyanformán dolgozhatok, hogy jóbarátaim prózában angolra fordítják a magyar verseket és én ezeket azután angol rímre szedem. Eddig különösen Petőfijük ragadott el szívembeszó költészetével. Adyval nehezen tudok megbarátkozni, bár egyik-másik dolgát nagyon szépnek találom. Alice Stone Blackwell újabb, prózában fordított magyar verseket kér. Mesterien versbe szedett munkái a különböző amerikai lapokban jelentek meg. küldött néhányat, amelyekből mutatóul közlünk kettőt:

THE MOTHER'S GREETING.

From the Hungarian of Alexander Petőfi.

ALICE STONE BLACKWELL.

Still, as I journeyed toward my home,
I thought, „When I shall see
My mother's face, so long unseen,
What shall my first words be?”

„What beautiful and tender thing
Schall first of all be said,
When she holds out to me the arms
That rocked my cradle bed?”

And thoughts, each lovelier than the last,
Came flocking manifold,
Till time with me seemed standig still,
Though on my carriage rolled.

Into the little room I stepped,
My mother flew to me –
And speechless from her lips I hung,
Like fruit upon its tree.

Boston, Mass.

I SAIL NEW WATERS.

Rendered in English verse from the Hungarian of Andrew Ady.

Take heart, my boat, you bear the hero of To-morrow!
If men the drunken oarsman mock, let that not cause you
sorrow.

Fly, my boat, oh, fly I
Take heart, my boat, you bear the hero of To-morrow.

To fly, to fly, to fly unceasing ever
To new, new waters wide, by other keels plowed never I
Fly, my boat, oh, fly!
To fly, to fly, to fly, to fly unceasing ever!

Horizons always new are floating up to meet you,
And every moment life is new and dread, te greet you.
Fly, my boat, oh, fly!
Horizons ever new are floating up to meet you.

I do not care for dreams that have been dreamed already;
O'er floods of secrets, pains, desires, all new, my bark glides
steady.

Fly, my boat, oh, fly!
I do not care for dreams that have been dreamed already.

I ne'er shall be the poet of the colorless, the gray,
If Holy Ghost or tavern's reek my spirit move and sway.
Fly, my boat, oh, fly!

I ne'er shall be the poet of the colorless, the gray.

ALICE STONE BLACKWELL

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBERITZ
GEORGINA
V., Asany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagdíj letételés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.
**Magántanfónők elbe-
lyezése ugyanekkor.**

Politikai propaganda-költségeinkhez július hóban hozzájárultak:

Múlt havi kimutatás	4724.31 K
Gróf Haller Györgyné	1000.— "
Sulyok Ylda	100.— "
Turcsányi Imréné—Szeged — gyűjtőívén:	
Lengyel Géza	2.— K
Pálffy Dánielné	2.— "
Worzsikowszky Károlyné	2.— "
Dr. Hollós Józsefné	2.— "
Horváth Henrikné	2.— "
Král Imréné	2.— "
Dr. Pártos Ernóné	4.— "
N. N.	2.— "
Turcsányi Imréné	2.— "
Dr. Krausz Józsefné	2.— "
Vig Sándorné	2.— " 24.— "
Sípos Lipótné—Szarvas — gyűjtőívén:	
Sípos Lipótné	2.— "
Bíró Zsigmondné	2.— "
N. N.	2.— "
Weisz Artur	1.— " 7.— "
Kozma Janka gyűjtőívén:	3.50 "
Szegvári Sándorné gyűjtőívén:	
Szegvári Sándorné	20.— "
Tauber Henriette	1.— "
Steiner Józsefné	1.— "
Vásárhelyi Vilma	1.— "
Engelsmann Simon	2.— "
Gyűjtés Kotányi Róbertéknél	6.80 " 31.80 "
Vitás apróság	—80 "
Dr. Márkus Dezső	10.— "
Morvai Lajosné — Brassó	4.— "
Összesen 5905.41 K.	

Aki még nem adott, nem gyűjtött, vagy — angol módra — nem ígért kötelezően határidőre adományt propaganda-alapunk javára, pótolja mulasztását.

AUGUSZTUSI MUNKKATERV.

Minden szerdán 1/2-7-8-ig egyesületünk helyiségében a politikai tanfolyam előadása.

13. Nyilvános előadás Trencsén-Teplicen. Előadó még nincsen megállapítva.

14. Nyilvános előadás Rajeczfürdőn. Előadók: Jászai Mari és Bedy-Schwimmer Rózsa.

15. Nyilvános előadás Pöstyénben. Előadó még nincsen megállapítva.

Tátrafüreden, Buziáson és Bártfán tervezett előadásaink napja még nincsen meghatározva.

Júliusi munkásságunkról csak most számolhatunk be, mert „krónikánk” az előző számból helyszöke miatt kimaradt.

Az események egyik kimagasló pontja kitűnően sikerült hajóünnepélyünk volt, mely az idén is, mint a múlt évben, a közönség és a sajtó osztatlan elismerését vívta ki. — A siker érdeme főleg titkárunkat, Dimfeld Jankát illeti, ki a rendező-bizottság élén kimerítetlen buzgóságot fejtett ki. Az ünnepélyen katonazene, tréfás pótvalasztás és humoros látványosságok tartották fenn a késő éjjeli órákig a jó hangulatot.

A képviselőház megnyitása alkalmából június 23-án politikai bizottságunk tagjai megjelentek a parlament előtt és az új honatyákat röpiweink osztogatásával buzgón figyelmeztették a magyar asszonyok követeléseire. Örömmel hallottuk ez alkalommal sok olyan képviselőtől is, kik eddig álláspontjukról még nem nyilatkoztak, hogy a nők választójogát helyesnek és szükségesnek tartják és programbeszédjükben ezt ki is fejtették.

A községi könyvtár létesítése ügyében tartott szakértekezleten ügyvezetőnk Glücklich Vilma képviselte egyesületünket.

JÚLIUSI KRÓNIKA.

Nyaraló tagtársaink szorgalmasan terjesztik nyomtatványainkat, reméljük, hogy most is meglesz a kívánt eredmény. — A jelek mindenestre arra vallanak, mert lapunk ennek révén már több előfizetőt kapott. — kérjük tagtársainkat propaganda folytatására. Nyomtatványt kívánatra mindenkor küld az iroda, a lapból pedig szívesen bocsát rendelkezésre mutatószámokat a kiadóhivatal. — A nyári hónapokat a központi háztartás létesítésének és egy kertészeti iskola szervezésének előkészítésére akarjuk felhasználni.

Gyakorlati Tanácsadónkra, mely nyáron is működik, nagyobb vidéki városok állomásain plakátok útján felhívjuk a kenyérkereső pályákra lépni óhajtó nők figyelmét. — Egyáltalában arra szeretnők kérni tagtársainkat, hogy ezen intézményünket lehetőleg támogatni szíveskedjenek. Ez olyan formában lehetséges, hogy a hozzáink elhelyezésért, munkáért fordulók ügyeinek sikeres elintézésére üresedésben levő állásokat, vagy munkaalkalmakat bejelentenek és viszont egyes nálunk már bejelentett állásokra alkalmas egyéneket ajánlanak.

Gyakorlati tanácsadónkban jelenleg keres fővárosi fogorvos fogadóhölgyet, ki egyszerűsített asszisztál munkájában és a fogtechnikussá is szívesen kiképez. kezdőfizetés havi 40-60 korona, később, ha már használható technikus munkát végez, a jövedelem tetemesen gyarapodik. — Pályázók sürgősen kerestetnek!

Okleveles 17 éves óvónő alkalmazást keres fizetés és teljes ellátás mellett.

Intelligens asszony, 3 gyermek anyja, színházhoz ruhatárost minőségben szeretne bejutni. Férje, aki tisztviselő volt, most munkaképtelen.

kerestetik magántitkári állásra gimnáziumot vagy egyetemet végzett nő. Nyelvek, valamint a magyar és német gyorsírászat tudása szükséges.

Politikai tanfolyamunk nagy látogatottságnak örvend. Az órák szerdánként este 1/2-7-8-ig tartanak. Jelentkezőket még elfogad a titkárság.

Egyesületünk képviselője külföldön. Az augusztus hó 1-5-ig Stockholmban tartandó békekongresszuson egyesületünket Szirma! Oszkarné, választmányunk tagja képviseli.

A Hágában július végén tartott nemzetközi Neo-Malthusian konferencián ügyvezetőnk Glücklich Vilma és dr. Steimberger Sarolta választmányunk tagja képviselte egyesületünket.

A suffragettek és tuffragistek júliusi londoni demonstrációin, Gémessy Aranka, a Felvidéki Feministák Egyesületének titkára és Gémessy Piroska vettek részt egyesületünk képviselőiben.

Külön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESETÉSEI.

Postatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrássy-út 83.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

ÖSSZEJÖVETELEK AUGUSZTUS HAVÁBAN.

Minden szerdán este 1/9 órákor találkozás a budai Várkert-kioszkban.

7-én, vasárnap d. u. kirándulás. Útirány Solymár-Hüvösvölgy. Találkozás a nyugoti pályaudvar indulási csarnokában d. u. 2 órákor. Útiköltség 80 fillér.

14-15-én társas utazás az Aldunára. Útirány: Bázias-Orsova-Ada-kaleh-Herkulesfürdő-Budapest. Indulás a nyugoti pályaudvarról 13-án, szombaton este 10 óra 15 perckor. (Találkozás 20 perccel előbb.) Visszaérkezés ugyanoda 16-án, kedden reggel 7 óra 20 perckor. Összes költség körülbelül 60 korona személyenkint.

28-án, vasárnap: kirándulás. Útirány Nagymaros-Zebegény. Találkozás a nyugoti pályaudvaron 1 óra 50 perckor. Vasúti költség 1.20 k.

Visszaélés egyesületünk nevével. Panasz érkezett hozzánk, hogy két ismeretlen férfi egyesületünk számára beiratási díjakat gyűjt, betegsegélyző és temetkezési járulékot ígérve azoknak, akiket sikerül megtéveszteniük. E csallók ellen megtettük a rendőrségnél a feljelentést. Lapunk olvasóit ezúton is kérjük, hogyha esetleg tettenérik a csalókat, adják át őket a rendőrségnek.

Gyorsírási gyakorló-órák. Egyesületünk azon tagjai számára, akik maguknak a gyorsírásban az eddiginél nagyobb gyakorlottságot kívánnak szerezni, a nyáron át is tartunk gyakorló-órákat egyesületünk helyiségében. A gyakorlás hetenkint két-két órában történik magyar és német nyelven, szakszerű vezetés mellett. Jelentkezni a titkárnál lehet.

Kereskedelmi szakoktatás. E téren a vidékről örvendetes híreket kapunk, melyeket lapunk más helyén közlünk. Itt csak sajnálatunknak akarunk kifejezést adni, hogy a marosvásárhelyi intézetet fenntartó kereskedelmi testület nem szünteti meg egyéves tanfolyamát, mert attól tartunk, hogy ez a kurzus elvonja a rendszeres iskola növendékeinek egy részét. Ezt az aggodalmunkat a tanintézet igazgatóságához intézett átiratunkban kifejezésre is juttattuk.

Míg a vidékről ilyen kedvező híreket kapunk, addig a fővárosban, sajnos, egyáltalán nem javulnak a női kereskedelmi szakoktatás reformjának a kilátásai. Sem a főváros, sem a kormány nem jutott még el az egyedüli helyes álláspontig, amely teljesen azonos szakképesítést nyújt a kereskedelem férfi és női munkásainak. Mi a magunk részéről nem mulasztunk el egyetlen alkalmat, vagy eszközt sem, hogy a reformmunkálatoknak újabb lendületet adjunk. Míg egyrészt a fővárostól a múlt évben szervezett u. n. gyakorlati tanfolyamok beszüntetését és rendszeres iskolák felállítását kértük, másrészt az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz intézett átiratunkban ezek-

nek a testületeknek a figyelmét is felhívtuk erre a nagy horderejű kérdésre.

Üdülőtelep. Úgy a balatoni, mint a tátrai üdülőtelep pompásan megfelel rendeltetésének. Tagtársaink pihenten, új munkára készen, megbámulva térnek vissza a telepekről, ahol egytől-egyig pompásan érzik magukat és mindmegannyi bizonyosága annak, hogy a nagy áldozatok árán fenntartott telepek a nőtisztviselők életében valóban hézagpótló intézménnyé váltak. Fenyőházán augusztus második felére van még néhány hely. Akik igénybe akarják azokat venni, jelentkezzenek mielőbb.

Júliusi krónika. Egyesületünk belső élete a rendes mederben folyt júliusban is. Választmányi ülésünkön 34 új tagot vettünk fel; szerdai összejöveteleink egyre népesebbekké válnak; kirándulásaink is kitűnően sikerültek. Az előjáróság ismét ellenőrizte egyesületünk ügyvitelét és, pénzkezelését és teljesen rendben levőnek találta azt.

Utítársat keres egy tagtársunk, aki augusztus közepén Tárcsára, Lublófüredre, Rozsnyóra vagy Buziásra utazik mintegy 3 hétre. Érdeklődők jelentkezzenek az egyesületi irodában.

Szombathely.

Múlt havi működésünk a Bánffyliga gyűlésén rendezett demonstráción kívül (erről lapunk más helyén számolunk be) csak a rendes kerékvágásban mozgott. A nyári pihenés ideje egyesületünkön is meglátszik. A tagok egy része szabadságon van, az itthon levő tagok pedig fáradtak és így nem nagyon érdeklődnek az egyesületi ügyek iránt. Eppen ezért nem számolhatok be ezúttal semmi jelentősebb körülményről. Reméljük, hogy a szeptemberben ismét megkezdődő tanfolyamok friss érdeklődést és új tagokat fognak hozni. Július folyamán csupán egy új tag jelentkezett felvételre. Az államszámviteli tanfolyam is befejeződött. két ízben is tervezett kirándulásunkat mindenkor elmosta az eső. Szóval nyári álmunkat alusszuk.

TROMBITÁS ERZSI.

Temesvár.

Tagjaink szorgalmasan látogatják vasárnaponként egyesültünket. Nagy örömmel tapasztaljuk fokozódó érdeklődésüket. Egy taggyűlésen elhatároztuk, hogy együttes kirándulást teszünk Buziás fürdőbe. Kérdezőkódásunkra a fürdőigazgatóság augusztus 20-át - Szt. István napját - jelölte meg, mint a legalkalmasabb napot, amikor a legmesszebbmenő kedvezményeket biztosítja egyesületünk tagjai részére. Részletes programot és költségmegállapítást kellő időben a napilapokban közlünk. Egyelőre csak annyit, hogy reggel 8 órákor indulunk és hajnali 4-kor jövünk el Buziásról. Reméljük, hogy tagjaink közül sokan vesznek részt ebben a kellemesnek ígérkező szórakozásban.

LUKÁCS MARGIT.